

Praktiline seminar “Kompostikast kui õppevahend ja osa jäätmekäitlussüsteemist” Aire Orula juhtimisel

*Rohelise kooli võrgustiku seminarid toimusid Tallinnas Linnupesa lasteaias hoovis (28.10.2020), Tartu Loodusmajas (29.10.2020), Pärnus Pernova loodusmajas (30.10.2020) ja Rakvere Rohuaia lasteaias (6.11.2020).
Ekspert: Tartu loodusmaja õpetaja ja koolitaja Aire Orula*

Komposteerumisprotsessid on maakeral toimunud elu algusest alates ja inimesed on ühel või teisel kujul komposti valmistanud juba aastatuhandeid. Kompost on orgaanilise aine anaeroobsel lagunemisel tekkinud looduslik väetis, mida saab edukalt kasutada poest ostetavate muldade asendajana toidu- ja ilutaimede kasvatamisel. Orgaanilise aine komposteerumisel teevad suurema osa tööst ära mikroorganismid ja seened, kuid oma märkimisväärse panuse annavad ka paljud suuremad mullaelanikud: ümarussid, lestad, hooghännalised, ämblikud, sajajalgseid, vihmaussid, jooksiklased jpt.

Kompostimine on kõige keskkonnasõbralikum viis biojäätmetest vabanemiseks. Lisaks on see tervislik ka rahakotile - oluliselt väheneb tekkiva olmeprügi hulk ning ära jäävad kulutused taimekasvatuseks vajaliku mulla või väetiste ostmisele. Kompostikast kui õppevahend võimaldab õppeasutuses käsitleda peaaegu kõiki Rohelise kooli programmi teemasid. Komposti valmistamine on loominguine protsess :)

Komposteerimise põhitõed ja seadusandlikud aktid leiate allolevatelt linkidelt:

- Kompostimise liigid, abimaterjalid ja praktilised nõuanded, näited: www.kompostiljon.ee
- Maaeluministeeriumi, PRIA ja Eesti maaülikooli poolt koostatud kompostimisjuhend: <https://www.agri.ee/sites/default/files/content/valjaanded/2016/valjaanne-2016-vaiketootjale-kompost.pdf>
- Keskkonnaministri määrus “Biolagunevatest jäätmetest komposti tootmise nõuded” ehk kuidas käideldakse nt korteriühistutes kogutud biojäätmekast: <https://www.riigiteataja.ee/akt/110042013001>
- Kohalike omavalitsuste jäätmehoolduseeskirjad: <https://www.riigiteataja.ee/akt/410062014054>, <https://www.riigiteataja.ee/akt/406072018025>, <https://www.riigiteataja.ee/akt/424042015008>, <https://www.riigiteataja.ee/akt/403122013086>

Siseruumides kasutamiseks ja heaks õppevahendiks jäätmete sorteerimisel on vermikomposter ehk sõnnikuusside abil töötav kompostikast. Vermikompostrit võib edukalt hoida kasvõi klassi- või rühmaruumi nurgas. Täpsem info siin:

- Vermikompostija muljed protsessist:
<https://bioneer.ee/vermikompostimisest-0>
- Vermikompostrid:
<https://www.plastia.eu/produkty/vermikompostery-439c>

Kompostikast kui ökosüsteem ja elurikkuse musternäide

Korralikult toimivas kompostikastis on end sisse seadnud isemoodi mikromaailm, kus leiavad endale kodu paljud põnevad ja inimese jaoks vägagi vajalikud eluvormid. Selle salapärase pisielukate maailma tundmaõppimine avardab kindlasti nii laste kui täiskasvanute maailmapilti. Uurimiseks vajalikud esmased vahendid on kõigile kättesaadavad - piisab vaid valgest kausist, supilusikast ja liivakastirehast. Luup ja mikroskoop on samuti abiks, aga saab ka ilma hakkama! Teejuhid kompostikasti elanike salapärasesse maailma siin:

- Eesti Maaülikooli mullaelustiku trükis:
http://pk.emu.ee/userfiles/instituudid/pk/PKI/muld/Mulla_ABC_IV_osa_Veeb.pdf
- TÕ loodusmuuseumi õppekogumikus lk. 14 mullaelustiku lühimääraja:
<https://www.natmuseum.ut.ee/sites/loodusmuuseum/files/pildid/Loodusemitmekesisus.pdf>
- Sirje ja Georg Aheri koostatud raamat "Vihmauss"
https://static1.squarespace.com/static/565c5b2fe4b0acafe1291ede/t/56996399c21b8619545dd5d8/1452893085379/vihmauss_sisu_kontroll.pdf

Kogu teema on väga hästi kokku võetud raamatus:

„Kompost“, Autor Pauline Pears, kirjastus Hea Lugu OÜ

Seminaridel osalenud õppeasutused saavad selle raamatu peagi posti teel